

SZEGEDI

KATOLIKUS
TUDÓSÍTÓ

Megjelenik
havonta
kétszer

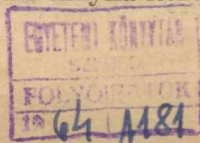
Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
Belvárosi Plébánia
Tel. 1136.

Kulturák és istenek harca

Irta: N. Czike Gábor.

Krisztus születésének idején Arméniától az Atlas szirtjei-ig egygyé kovácsolta a népeket és kulturköreiket a Roma prima hatalma. Az V. században szétpattant a vasabroncs. Végleg »leomlott a nagy Babylon«, az óriás területet a hatalmi erők játéka szabdalta és vont új meg új határokat új országok között. A kulturjavak nagyrészt a hatalmi körzeteknek megfelelően, bár nem egyszer azóktól függetlenül megalakították a maguk kulturköreit. Így született meg, illetőleg így született ujja a Mediterraneum partjain három nagy kulturkör: a szirarab, a bizánci és az újrómai. Mindegyik számára faji sajátságok, természeti és történelmi adottságok jelöltek ki halvány kereteket, de különbségeik létalapja mégsem ezekben a tényezőkben rejtett. *Minden kultúra gyökere az a kép, melyet a kultúra hordozója az Istenről alkot.* E három kultúra mélyéről pedig három különböző istenarc néz reánk.

A szir kép a legősibb: a zord Örök-Egynek arca, azé, aki Ábrámtól a képzelhető legnagyobb áldozatot kéri, aki a Sinai hegyen mennydörgés közt revelálja magát, aki örök úrként és megközelíthetetlen bíróként áll minden emberféreggel szemben. Mikor az istenkép a lélekbe nyomódott, befogadta azt egy gondolatváz, mely az egyént és társadalmat vezérlő legfőbb elv számára tárul s amely faji adottságánál fogva az egység szükösségén túl nem tudott jutni. A szir kulturkör évezredekben át hordozta ezt a arcot és mikor a fölséges Jáhve-arc Molochhá, másutt Mammonná torzul, akkor is megmarad Egynek. Az Iszlam így termékeny talajba fogadhatja be Mohammied lelkén átszűrve Izrael és Iszmael közös atyjának tiszta monotheizmusát. A szémi fajok szívós és erőszakos akarása, minden életerejüket egy cél szolgálatába állítani tudása, a vezérelvül elfogadott eszme föltétlenlküli udvarlása az alapja a szir kulturkör világtörténelmi hatásának. Ez istenarnak kinyilatkoztatott volta és történelmi

igazsága teszi szinte lebírhatatlanul nehezzé a mohamedán világ megtérését, az istenarc másképnézését, elsősorban is a Fiúisten arcának meglátását. A Korán kemény nyíltsággal vallja: (19, 91): »azt mondják (a keresztények): az irgalmas Isten fiat nemzett. Nehéz ügy ez... az Irgalmasnak nem kell fiat nemzenie. Minden lény égen és földön csak mint szolga közeledhetik hozzá...« Ennek az istenarcnak látói számára tehát hiába hangzott el a legfölségesebb ajakról a Miatyánk...

A másik kulturkör a bizánci. Istenképén ott ragyog hideg mozaikszínen, gyöngyös aranyfoglatban az Isten örök Igéjének arca is. Ott él a Bölcsesség, mellyel az örök Atya terveit a világnak tudtára adja. Ez a kettős istenarc él Konstantinápoly aranykupolás templomainak árnyékában, ez él Bizanc bukása után is messzefénylőn Moszkva büvkörének cjerkovjaiban, majd még később a nyugati nagy elpártolás száz meg száz szektájában. Valami közösen hiányzik e képekből. Egyik ágba sem »tanították sohasem — mondja Ruville — hogy Krisztus és közöttük valami felismerhető kötelék volna, melyből a tanításra való küldetés eredhetne... csak a történelem útján, irodalmi források igénybevételével igyekeztek a Krisztust a távolból megismerni; a Biblia útmutatása mellett a maguk tudásával alakították ki maguknak egy Krisztust és annak ajkára saját tanaikat adták...« Ez a nagy kulturkör, mely főleg kiindulásakor, de később is hitte és hirdette, hogy azonos az örök Egyházzal, nem vette tekintetbe Szent Ágoston szavát (Tract. 27. in Joannem), hogy »a Lélek eleveníti a tagokat... de csak ha a testtel egyesítve vannak«. És Moszkvától Wittenbergáig és Londonig Krisztust-vallón és mégis Krisztust nem bírón élt a bizánci istenarc, csak a színek lettek mind fakóbbak és a körvonalak mind elmosódottabbak...

A harmadik kulturkör istenképén az Evangéliumok háromsága néz ránk. A Szent Athanasius, Szent Ágoston és Szent Benedek életművében élénk ragyogó Atya-, Fiú- és Szentlélekisten. Az újrómai kulturkör a bizánci kulturkör istenarcát az Atya és Fiú szeretetében élő, az Istent és embert összekötő Lélekkel egészítette ki.

Ez a három különböző kép determinálja elsősorban a három kulturkör életét. Ebből adódik mind a többi jegy, így az ember-ember viszony, elsősorban a férfi-nő viszony kialakítása (ez a legősibb s a lélek legmélyéig ható különbség Ádám gyermekei közt). Milyen másképen fogja ezt fel a szír kulturkör s a nyomába lépő Iszlám, mint Bizanc és Róma!

Az Iszlám férfiai az alacsonyabbrendűnek bélyegzett nőben csak szolgálóleányt tud látni és tőle ihletést nem, csak mámort vár és nyer. Az Iszlám törvénye kimondottan kevésre értékeli a nőt. »Egy férfi tanú két női tanúval ér fel.« Egy férfi négy asz-

szonyt tarthat feleségként, egy nő csak egy férfihoz mehet.« De nemcsak a nőt becsüli le a törvény, hanem a házasságnak szentségét is. Nyoma sincs a mohammedán felfogású házasságban az egységnek, az egész életre szólásnak s általában lelki vonatkozásnak. »Tisztán világi alapú ügy az« — mondja a hanefita ritus házasságjoga. Ugyannyira, hogy — »a nászajándék teljes lefizetéséig az asszonynak az engedelmességet is joga van megtagadni«, pedig ez alól csak a férjnek van hatalma feloldania őt az eltaszítás egyoldalú jogánál fogva.

Bizánc asszonyának más a helyzete. Ő maga is mer akarni és kormányozni. A görög férfi elmerül az eszmék vértelen világában. Keleti tétlenségéből csak a szerzeteknek a kontemplációt is tettbevirágoztató élete tudja kiemelni. De ez a világ sokszor életidegen és mindig annyira zárt, hogy a tettvágyó bizánci nő számára a szerzetestípus nem adaequát társ: nem vezet alkotó szintézishez. A császárnők és udvarhölgyek pedig a maguk ügyesen megalkotott létkerete révén, az udvari élet ravaszul megszabott életformája útján rányomják honuk folyton hanyatló életére a maguk eltévedt asszonyiságának bélyegét. Eltévedt asszonyiség az, mely ösztönös akarásainak hangossága miatt nem hallja meg a Szentlélek szavát és az ő sugalmazására nem tudja ráfelelni az örök nőiség felséges igéjét: *sit mihi secundum verbum tuum...*

Az Isten elgondolását ezen a téren is csak Róma érti meg. Csak a középkor népeinek tárja fel az isteni Háromság életének az emberélet cseppjében tükröződő csodás szépségét az »Ur szolgálóleánya«, apostoloknak, és vértanúknak, hitvallóknak és lovagoknak örök »királynéasszonya«. Tud erről az életalakító szűzről az Iszlám is, de bejutva a keleti mesék fantasztikus legendakörébe, eleven lényéből regebeli ködkép lesz: csillámlik, de nem világít; kápráztat, de tette nem hív. Bizánc is ismeri a Maria Theotokos-t, az istentszülő szüzet, hisz mindjárt az első századokban Kelet egyházatyái tárják a hívők elé a logika éles szillogizmusaival, a Szentírás mesteri idézésével az Atyaisten leányának, a Fiúisten anyjának képét, de arról nem néz reánk az elevenítő Lélek mátkájának arca. És nemcsak a világ hú leányai, de a görög zárdák kevélyen szüzi, meddően tiszta leányai sem tudják a »zárt kert«-ből a világ felé tárni »a titkos értelmű Rózsát«, nem érzik meg és nem is éreztetik a »hűséges Szűzben«, a »szép szeretet Anyját«, »kegyelmek Osztogatóját«.

Róma mezőin pedig és az Alpok rengetegeiben és a Bakony erdőiben az Uristennek nőben elgondolt örökszép ideáját megértő szerzetesek Mária-templomokat építenek és Mária dalokat dalolnak és Máriaképeket festenek. A szerzetesek nyomán aztán a transcendentális szerelem Minnesängerei is megszólalnak, templomok mintájára kastélyok épülnek s a Mária festményeken is mindjobban enged a bizánci merevség —, félő bátor-

sággal kezd élni a szentképek máriáin a föld eleven leányainak ártatlan mosolya. Nemcsak a szerzetekben él az isteni élet teljessége: kinn a családokban is az Isten ritmusa lüktet és szent családokon által megújul a Föld színe, az Isten népe újra- meg- újraszületik...

A kulturkörök alapjainak különbözősége megérzik az államélet felfogásának különbözőségén is. Az Iszlám államaiban az uralkodó elérhetetlen magasságban trónol őt nem szerető, csak féltő népei felett. Uralkodó és nemzet viszonyában a férfi és nő szerepének félreismerése ismétlődik. Nincs kölesönhatás király és nemzet között. Az uralkodónak eszéből kipattant gondolat és akarás törvény, amit előkészíteni nem kell és bírálni nem szabad. A tekintélyt éppúgy, mint az ókor államaiban, a szolgálai félelem tartja fenn. A világtörténelem folyamán a theokratikus eredet emlékének elhalványulása után végső fokon mindig a faszcesbe helyezett bárd az államélet folytonosságának a biztosítója. Jellemző, hogy az Iszlám első igazi khalifája, a vallásos Omár (Mohammed második utódja) mindig korbáccsal kezében lépett fel...

Bizanc császára is maga határoz. Igaz, van szenátusa, de az csak *συγκλητος βουλή*, amelyet meg kell hallgatni, de tanácsától éppúgy nem függ az uralkodó, mint ahogy nem köti őt semmiféle törvény sem. »Quidquid principi placuit, (legis) habet vigorem.« Persze hogy érvényesült keretbe nem szorítottan sokaknak akarása közvetlenül is, közvetve is. Közvetlenül, mert »messze lakik a császár«, közvetve is amaz udvaronetipus révén, mely a maga terveit hazug alázattal adja fejedelme ajkára. A tanácsadók kiválogatása elsősorban ez ámitani tudás szempontjából történik. Aki egy a fejedelem lelkében még nem aszszimilálódott gondolatot mer felvetni, az könnyen kerül lázadás gyanújába. Mivel pedig a fejedelem az (áttekinthető életű falucska népét messze meghaladó lakosságú) nemzet minden akarását képtelen ténylegesen is maga indítani és vele végigélni: skémákba szorítja az életet. A megmerevedő államtestben csak hazug utakon keringhet a vér s a kormányzás lélektelensége miatt az állam támasztadó és védelmet nyújtó váz helyett bilineszervezetté lesz.

(Folytatjuk.)

50/50 drb. doboz levélpapír és boríték	— — —	P 2'—
50/50 drb. igazgatósági lev. papír és boríték	— — —	P 2'60
100 papír 100 boríték tömbbe	— — — —	P 3'—

Kapható: **Szent István Társulatnál.**

Szent-Bertalan-éj

Írta: Pezenhoffer Antal.

Azt írja a Harangzúgás, hogy ők, reformátusok, első sorban azért idegenkednek a »Dicsértessék a Jézus Krisztus« köszö-néstől, mert 1572. aug. 24.-ének éjszakáján azoknak a katoliku-soknak, kik a vezérük esküvőjére Párizsban összejött francia kálvinistákat kegyetlenül legyilkolták, a tömegmészárlásban ez volt a jelszavuk: »Laudetur Jesus Christus!, magyarul: Dicsér-tessék a Jézus Krisztus!« s azért ők, valahányszor e köszönést hallják, ma is »a haldoklók jajkiáltásait« vélik hallani. — Mit szólunk mindehhez?

Először azt, hogy a Harangzúgás cikkírójának történelmi ismeretei még a Szent Bertalan-éjre vonatkozólag is — megle-hetősen fogyatékosak. Azt írja például, hogy a tömeggyilkosság a francia királynak, IX. Károlynak a műve volt. Az igazság az, hogy anyja, Medici Katalin lelkét terheli a dolog, ki fiát, a ki-rályt csak nagynehezen tudta rávenni arra, hogy a dolgot meg-engedje. Azt állítja, hogy a király testvérének a kálvinisták vezéréhez, Bourbon Henrikhez való férjhezadása csak a kato-likusok csele volt, hogy a kálvinistákat az esküvőre Párizsba csalhassák és megölhessék. A valóság az, hogy az esküvő a leg-komolyabb dolog volt, melyet a király akart, ki ekkor a huge-nottákkal és vezéreikkel a legjobb viszonyban volt; Medici Ka-talin a fiára való befolyását féltette a hugenottáktól és ezért Coligny tengernagyot, a másik hugenotta-vezért, orgyilkossal meg akarta öletni; a merénylet azonban meghiusult. Ez az es-küvő előtt két nappal, pénteken, aug. 22.-én történt. A királyné erre mondhatatlanul megrémült, mert tudta, hogy Coligny és a hugenották feltétlenül megtudják, hogy tőle ered a dolog és Párizs tele lévén az esküvőre feljött fegyveres hugenottákkal, módjukban van rajta bosszút állni. Ugy látta, hogy már csak kettő között választhat: vagy ő, vagy a hugenották pusztulnak el és a rémület kétségbeesésében szánta el magát a borzalmas tetre és tudta fiát, a királyt is, erre rávenni. (Most már nincs más választás. vagy mi, vagy ők hálnak meg.) A szent-Bertalan-éji vérengzés tehát nem volt hosszan előkészített megfontolás eredménye, mint ezt a Harangzúgás cikke tudatlanul vagy irány-zatosan állítja, hanem a rémület hirtelen elhatározása és ez ma ma már minden hozzáértő ember, még a protestánsok előtt is, köztudomású. Például Kurtz protestáns Egyháztörténelme is (Leipzig, 1893. 2. kötet, 1. rész, 107. lap) ezt írja: »A gyilkolás parancsa nem annyira régi keletű és következetesen végre-hajtott, mint inkább pillanatnyi, a politikai bonyodalmak okoz-ta elhatározásnak eredménye volt«. Hogy a tömeggyilkosság azután a vidéken is folytatódott, sőt erre vonatkozólag a király mindenhova írásbeli parancsot küldött, igaz. Ez már a vér mámo-

ra volt. Ha a tömegszenvédek felszabadulnak, lehetetlen őket rögtön lefékezni. Hogy maga a király is kilőtt az ablakon, nem bizonyítható, de lehetséges.

Másodszor elfogult és irányzatos a Harangzúgás cikke anynyiban, hogy úgy tesz, mintha a hugenották a katolikusok elvetemült gonoszságával szemben csupán csak szánandó áldozatok és ártatlan áldozati bárányok lettek volna. Hogy a francia nép oly elkeseredett dühvel fordult a hugenották ellen, annak kétségtelenül meg kellett lenni a maga okának és meg is volt. Sehol a föld kerekén nem voltak ugyanis oly erőszakosak, oly türelmetlenek és annyira összeférhetetlenek a protestánsok, mint Franciaországban ezek a hugenották. Mire a tömegszenvédey a szentbertalanéji tömegmészárlásban kitört, arra már éveken át sorozatos harcokat vívtak egymással katolikusok és hugenották, pedig mindannyian franciák és egy haza polgárai voltak. Arra már ismételten szövetkeztek a francia hugenották a francia nép ősi ellenségeivel: a németekkel, hollandokkal és angolokkal a saját királyuk és hazájuk ellen. Arra már felekezeti fanatizmusukban hazájuk területi integritását is megcsönkítették és a kezükben lévő Le Havre-t, a legjelentősebb francia kereskedelmi kikötőt átjásztották az angolok kezére, oldalukon pedig velük együtt az ő katolikus honfitársaik ellen a protestáns németek ezrei harcoltak, kiket 100.000 arany ígérétevel hívtak Franciaországba (de csak 30.000-et adtak meg nekik belőle). Mire annyira elkeseredett ellenük a közhangulat, arra már ők is meggyilkoltatták azt a Guise herceget, kinek 'családtagjai aztán a legelkeseredettebb végrehajtói voltak Medici Katalin tömegmészárlásának. Arra már Nimesben ők is egyszere a másvilágra küldték 400 katolikust (1567. szept. 29.-én). Arra már egyik marsalljuk, Montgomery Orthezben 3000 katolikust lemészároltatott, Beaumont Ferenc arra kényszerítette fiait, hogy katolikusok véreben fürödjenek meg, Briquemant, egy másik vezérük, pedig olyan nyakláncot szeretett és szokott viselni, melyre a tőle megölt kat. papok levágott orra és fülei voltak felfűzve. Mire a szentbertalanéji vérengzésre került sor, arra már a vallási harcokban 300.000 francia ház égett le és a hugenották 800 katolikus templomot, köztük 50 művészi székesegyházat, pusztítottak el. Arra már feldúlták a 'szentek sírjait, meggyalázták az Oltáriszentséget (mert hát ők abban nem hittek), ledöntötték az orleánsi szűz szobrát, a franciák keresz-

Igen jó minőségű

a r a n y

O l c s ó és szakszerű
töltőtoll javítások

töltőtoll

kisebb P 3'60

nagyobb P 4'—

Szent István Társulatnál.

tény hitre térítőjének, a híres Szent Mártonnak, csontjait a vízbe szórták, szent Iréneusz, Hiláriusz, Radegundisz és mások maradványait pedig tűzbe dobták és még a hamut is szétszórták a levegőben.

Már most illik-e a XX. század műveltségéhez, a minden művelt embert egyaránt kötelező elfogulatlansághoz és tárgyilagossághoz, mindenekelőtt azonban a vallási béke és szeretet ápolásához, hogy ezt a történeti igazságot, t. i., hogy egyik oldalon is történtek bűnök, meg a másikon is, úgy állítani a derék kálvinista hívők elé, hogy azok a gonosz, vérszopó katolikusok egszerűen csak legyilkolták az ártatlan kálvinistákat?

Harmadszor. A Harangzúgás a legyilkolt hugenották számát 20—200 ezerre teszi. Nevetséges dolog. 20 és 200 között kissé nagy különbség van. Ha a Harangzúgás maga is tudja, hogy csak 20.000 volt, minek emleget akkor 200.000-et? Pedig még 20.000 sem volt. Hogy Párisban mennyi volt a meggyilkoltak száma, azt egész bizonyosan lehet tudni, mert a párizsi városháza iratai okmányilag bizonyítják, hogy 1100 holttestet földeltek el (Archives curieuses de l'histoire de France Cimber-től és Danjou-tól, I. ser. VII. 533.), a tulajdonképeni szentbertalan-éji vérengzés áldozatainak száma tehát ennyi. De ezek se voltak mind hugenották, mert érthető, hogy az általános öldöklésben meggyilkolta és bizonyára meg is gyilkolta a haragos a haragosát, az adós a hitelezőjét, mások rablás céljából gyilkoltak; meg bizonyára a hugenották is védekeztek és ők is nem egyet megöltek támadóik közül. Például ekkor vesztette életét Petrus Ramus, híres költő és tudós, mert tudományos ellenfele, Charpentier, bosszút állt rajta.

Hogy a vidéki városok azután következő mészárlásaiban mennyien vesztették el életüket, azt tudni egyáltalában nem lehet. Vannak források, melyek 1000, vannak, melyek 2000, 4000 áldozatról beszélnek. A protestáns Ranke egy helyen 50.000-re (Römische Päpste, Leipzig, 1889. II. kötet, 45. lap), egy másik művében (Französische Geschichte) 20.000-re teszi a számukat, a katolikus-ellenes Hase lelkész is 20.000-et gondol (Kirchengeschichte, 2. Auflage, Leipzig, 1886, 432. lap). Ezek azonban mind csak önkényesen gyártott számok, mert épp oly joggal gondolhattak volna 2 vagy 5 ezret is. Mit szóljunk azonban a Harangzúgás 200.000-éhez?

Negyedszer. A Harangzúgás úgy állítja be a dolgot, mintha a katolikusok vallásossága rendezte volna a vérengzést. Jegyezze meg, tisztelt laptársunk, hogy vallásos katolikus emberek nem szoktak gyilkolni. Még hugenottákat sem és még akkor sem, ha ők elégetik a szentek hamvait. A vidéki mészárlások alkalmával kat. papok igen sok hugenottának mentették meg az életét. A d'orte-i Vicomte ezt válaszolta a királynak a hugenották meggyilkolását elrendelő parancsára: »Felség! Itt Bayonne-

ban csak becsületes polgárokat és bátor katonákat találtam, de hőhért egyet se. Azért kérjük Felségedet, hogy testi erőnket és életünket másfajta dolgokra méltóztassék igénybe venni.« Montmorin Auvergne-ből ezt válaszolta: »Felség! Megkaptam parancsát, hogy a tartomány minden protestánsát ölsem meg. Sokkal jobban tisztellem Felségedet, semhogy feltenni merészném, hogy ez a parancs nem hamis. És ha — amitől Isten mentsen — a parancs valódi, sokkal jobban tisztellem Felségedet, semhogy engedelmeskedjem«. Hennuyer János, a lisieuxi püspök, ezt válaszolta a királyi parancsra s válaszát írásban is átadta a királyi parancs kézbesítőjének: »Ellenszegülök a parancs végrehajtásának. Én a lisieuxi egyházmegyének pásztora vagyok és a nép, melynek legyilkolására nekem parancs adatott, az én nyájam. Igaz, hogy jelenleg tévelyegnek és elhagyták az aklot, melynek kormányzását Krisztus reám bízta, de mégis megtérhetnek még és én bízom is benne. És én nem azt tanultam az evangéliumban, hogy a pásztor ölje meg a nyáját, hanem igenis azt, hogy haljon meg ő érettük.« És a lisieuxi hugenották, mikor megtudták, hogy jártak hittestvéreik más városokban és hogy mit válaszolt az ő püspökük, seregestől tértek vissza az elhagyott akolba.

Medici Katalin nem vallásosságból határozta el a hugenották meggyilkolását, hanem azért, amiért már mondtuk. A fia, IX. Károly sem azért egyezett bele, mert vallásos volt. A főbűnös, Medici Katalin, legalább is oly messze volt a vallásosságtól, és a jó katolikustól, mint Makó Jeruzsálemtől. Mikor a leányát eljegyezte a hugenották vezérével és a házassághoz vallási különbség miatt pápai dispenzáció kellett és ezt a pápa (V. Pius és a naptárjavító XIII. Gergely) még reverzálissal sem akarták megadni, IX. Károly azt írta a pápának, hogy ha nem adja meg az engedélyt, meg fogják a házasságot kötni anélkül. (Ennyire jó katolikusok voltak.) És mikor a pápa mégse adta meg, hamisítottak egy pápai engedélyt s az érsek, ki nem tudta, hogy hamis, ennek alapján végezte el az esketést. Medici Katalin kisebbik fiát az angol protestantizmus megalapítójához, a katolikusüldöző Erzsébethez akarta férjül adni s azt írta Erzsébetnek, hogy fiát majd »térítse át.« Egyébként olyan jó katolikusnak tartották hozzáértő egyházi körök, hogy 1570. októberében a pápai követ azt mondta róla Alava spanyol követnek, hogy Medici Katalin »egyáltalában nem hisz még Istenben sem és akik az ő vagy a király környezetében vannak, azok egyike sem«. Hát ez volt az a nagy katolikus, aki a francia kálvinisták közül ezreket legyilkoltatott.

Ötödször és befejezésül, nézzük meg, mi igaz abból, hogy a »Dicsértessék a Jézus Krisztus« köszönéssel kezdték meg a hugenották gyilkolását. Igen röviden meg lehet mondani, *egy szó sem igaz*. Nem tud nekünk a Harangzúgás egyetlen egy

komoly történelmi művet se mutatni, amelyben ez benne lenne. Az olyan katolikusok, akik a Jézus dicsérésével szoktak egymásnak köszönni, nem szoktak és nem is tudnának gyilkolni, az olyan katolikusok, akik gyilkolni tudnak és szoktak, azok ha köszönnek, »Jó napot«-tal köszönnek, vagyis úgy, hogy ellene a Harangzúgás se tehet kifogást.

A Harangzúgás mélyen tisztelt cikkírója igen nagy tévedésben van, mert a francia katolikusok nemcsak akkor nem köszöntek »Dicsértessék a Jézus Krisztus«-sal, mikor gyilkolni kezdettek, hanem még máskor sem, és sohasem. A Harangzúgás nem tudja, hogy ez a szép köszönés nem katolikus, hanem *csak magyar katolikus szokás*, melyet sem Franciaországban, sem más idegen országban a katolikusok egyáltalában nem ismernek.

Az annyira buzgó katolikus hollandok is úgy meglepődtek például, mikor a náluk lévő magyar gyerekek »Dicsértessék« köszönését meghallották (és megtudták, mit jelent, hogy még lapjaikba is beletették *(meglepte őket, de nagyon tetszett nekik)*). Tudvalévő, hogy Budapesten elég szép számmal vannak francia apácák (Sacré Coeur, Notre Dame de Sion stb.). Ezek az apácák még itt Magyarországon se mondják sohasem azt hogy »Dicsértessék«. Annyira szokatlan és idegen ez nekik, hogy még papnak is csak úgy köszönnek, mint a leghamisítatlanabb és legöntudatosabb kálvinisták: »Jó napot (Bon jour)«. Reméljük tehát, hogy elhiszi azt nekünk a Harangzúgás, hogy talán 1572-ben se köszöntek így a francia katolikusok, mikor a gyilkolást elkezdték. Annál könnyebben eliheti ezt nekünk, mert hiszen 1572-ben még hazánkban sem köszöntek így a katolikusok, mert ez a szokás még itt Magyarországon is későbbi eredetű.

Reméljük tehát, hogy mindezek eredményeként a Harangzúgás is elismeri, hogy kár és felesleges volt neki ezt a vallási vitát elkezdni és minket kihívásával erre a válaszra rákényszeríteni. Bízunk benne, hogy ezentúl, ha majd a Jézus szent nevét hallja dicsérni, ő is örülni fog, mint minden más jó ember s nem jut eszébe semmiféle »haldokló« és semmiféle »jajkiáltás« s nem haragszik meg Endrődi Sándorra, amiért így énekel:

A főváros vad zajából
Csendes falucskába jöttem,
Erős, szálas, napbarnított
Nép sűrög-forog köröttem.
»Dicsértessék az Ur Jézus!«
Hangzik, mintha egy szív zöngné —
Szívem reszket s visszazengi:
»Mindörökké! Mindörökké!«

Tele van a levegő is
Ezzel a szent, drága névvel,
A világot átölelő
Égi szeretet jelével.
Mintha a bút elaltatná,
A sebeket mind bekötné...
»Dicsértessék az Ur Jézus!«
»Mindörökké! Mindörökké!«

Január

1. <i>Vasárnap</i> , Ujév	17. Kedd, szt. Antal ap.
2. Hétfő, Jézus szt. neve	18. Szerda, szt. Piroska vt.
3. Kedd, szt. Genovéva sz.	19. Csütörtök, bold. Margit sz.
4. Szerda, Titusz pk.	20. Péntek, szt. Fábian és Sebestyén vértanuk †
5. Csütörtök, Teleszfor p. vt.	21. Szombat, szt. Ágnes sz. vt.
6. <i>Péntek</i> , Vízkereszt	22. <i>Vasárnap</i> , szt. Vince vt.
7. Szombat, szt. Lucián vt.	23. Hétfő, szt. Rajmond hv.
8. <i>Vasárnap</i> , szt. Család	24. Kedd, szt. Timót pk.
9. Hétfő, szt. Julián vt.	25. Szerda, Pál fordulása
10. Kedd, szt. Vilmos pk.	26. Csütörtök, szt. Polikárp pk.
11. Szerda, Higin p. vt.	27. Péntek, aranyszájú szt. János hv. †
12. Csütörtök szt. Árkád vt.	28. Szombat, Károly,
13. Péntek, szt. Veronika †	29. Vasárnap, szalézi szt. Ferenc
14. Szombat, szt. Hilár pk.	30. Hétfő, szt. Martina sz.
15. <i>Vasárnap</i> , szt. Pál rem.	
16. Hétfő, szt. Marcell pk. vt.	31. Kedd, nólaszkói szt. Péter hv.

(A dült betű misehallgatásra, a † bőjtre figyelmeztet.)

Belváros: Ujév napja. Jan. 2. Jézus szentséges neve. E napon és ennek nyolcada alatt minden templomban teljes bucsút lehet nyerni, mely a halottakra is alkalmazható. Jan. 5.-én, délután fél 6 óraker vízszentelés, utána litánia. Jan. 6.-án Vízkereszt. Epifánia, vagyis Jézus istensége megnyilatkozásának ünnepe. Délután házszentelés bejelentés szerint. Gyűjtés az afrikai misszióra. Jan. 8.-án Szent Család ünnepe. 1.-én, 6.-án és 8.-án a szokott ünnepi rend. Minden kedden reggel a 7 órai szt. mise után szt. Antal ájtatosság.

Alsóváros: 1.-én, 6.-án és 8.-án a szokott ünnepi rend. 5.-én 3 óraker vízszentelés, utána egész délután gyóntatás. 6 óraker Jézus Szive áj-

tatosság. 7.-én délutántól házszentelés bejelentés szerint. Minden kedden szt. Antal, minden csütörtökön szt. Teréz mise 10 óraker és ájtatosság 6 óraker, szentbeszéd.

Felsőváros: Jan. 5.-én d.u. 5 óraker vízszentelés. 6.-án délután házszentelés bejelentés szerint. 1.-én és 6.-án a szokott ünnepi rend. Minden kedden szt. Antal és minden csütörtökön szt. Teréz ájtatosság, szentbeszéd. Kezdeté d.u. 5 óra.

Rókus: Jan. 5.-én, d.u. fél 3 óraker vízszentelés, 6.-án házszentelés, bejelentés szerint. 1.-én és 6.-án szokott ünnepi rend. Minden kedden szt. Antal és minden csütörtökön szt. Teréz ájtatosság a 7 órai mise után.

Móráváros: 5.-én d.u. 6 óraker

vízszentelés, 6.-án házszentelés bejelentés szeriñt. 1.-én és 6.-án a szokott ünnepi rend.

Somogyitelep: Jan. 5.-én fél 4 órakor vízszentelés a Zárdaiskolában. 6-tól házszentelés a bejelentés sor-

rendjében. 1.-én és 6.-án a szokott ünnepi rend.

Ujszeged: Jan. 5.-én 3 órakor vízszentelés, 6.-án házszentelés bejelentés szeriñt. 1.-én és 6.-án szokott ünnepi rend.

Január hó egyházi zenéje a Fogadalmi Templomban

Jan. 1. Balogh h-moll mise. Offer-
tóriúm: König P. »Tui sunt coeli«
(Vegyekar) Változó részek cho-
raliter.

Jan. 6.: Brosig Missa solemnis zene-
kari kísérettel. Offertorium: Ráday
L. »Reges Tharsis« (vegyekar,
zenekari kísérettel). Többi változó
rész choraliter.

Jan. 8.: König P.: D-dur mise (női
kar). Változó részek Griesbacher

Repertórium chorale-ból.

Jan. 15.: Haller »Missa Quarta«
(férfikar). Változó részek choraliter.

Jan. 22. Sztojanovits D-moll mise
(női kar). Változó részek Gries-
bacher Repertórium chorale-ból.

Jan. 29.: Griesbacher Esz-dur mise.
Énekli a Felsővárosi Egyházi
Énekkar. Vezényel Török Mihály
karnagy. Változó részek choraliter.

Egyházi népének az ifjúsági miséken

Január 22.

Jertek keresztény hívek
Most az Ur Krisztusnak
Te vagy földi éltünk

Január 29.

Kegyességgel hívsz óh Jézus
Most lett a kenyér
Boldogasszony Anyánk

Február 2.

Boldogasszony édes
Üdvözlégy Oltáriszentség
Egek ékessége

Február 5.

Szeretettel jönnek hozzád

Zálogát adtad óh Jézus

Hol vagy én szerelmes

Február 12.

Bemegyek szent templomodba
Ez nagy Szentség
Máriát dicsérni

Február 19.

Aldozattal járul hozzád
Aldjad ember, e nagy Jódat
Lelkem tiszta lánggal ég

Február 26.

Egybegyűltünk oh nagy Isten
Égből szállott szent kenyér
Te vagy földi éltünk

Január 29-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a Szegei Katolikus Tudósító a városi színházban matinét rendez. A matiné műsorán beszédet mod dr. Bernolák Nándor v. miniszter, előadásra kerülnek König Péter és Fichtner Sándor legkiválóbb kompozíciói, a Filharmonikus Zenekar és a Fogadalmi-templom Énekkarának előadásában. Olcsó jegyek a belvárosi plébánia hivatalban kaphatók. Mindnyájan ott legyünk!

A házszentelések ideje elérkezvén, a belvárosi plébánia kéri azon híveit, akik ezen áldásban részesülni óhajtanak, hogy kívánságukat január hó 6-ig jelentsék be a plébánia hivatalban, ahol a szertartás időpontját is megbeszélhetik. A házszentelések január 6-án kezdődnek.

Karácsonyi szeretetadományok és felruházások a Móravárosban. A móravárosi róm. kat. Egyházközség 251 családnak osztott ki szeretetcsomagot, valamint a Szent Vince Egyesülettel karöltve 92 családot látott elruhaneművel. A megyéspüspök úr által kiutalt 1 vagon fa most kerül kiosztásra.

Az ujszegei kulturház hírei. 6-án délután 5 órakor a Szent Ág-

Hárnyút, kesztyűt legolcsóbban Szász Lajos divatüzletében, Kárász-utca 2.

Nyakkendőket legolcsóbban Szász Lajos, Kárász-u. 2.

nes Egyesület kulturelőadása. — 8., 9., 10. és 11.-én, tehát 4 napon keresztül d.u. 5 órai kezdettel gyümölcsfavédelmi előadások. — 22.-től 26-ig Sziv Szövetségi lelkigyakorlatot tart az ujszegei férfiak számára P. Németh Károly S. J.

Uj esperesek. Glattfelder Gyula dr. megyéspüspök külső szegei esperesé Krämer Tamás dr. kisteleki plébánost, a battonyai kerület esperesévé pedig Klivinyi Lajos battonyai plébánost nevezte ki. Mindkét kinevezés érdemes egyházi férfiakat ért, kiknek kitüntetése nemcsak a papság, hanem a hívek körében is osztatlan örömet keltett.

Szent Ferenc rendje a Szentfö-

PESTI MAGYAR
KERESKEDELMI BANK
SZEDEI FIÓKJA

Vörösmarty-utca 7. szám.
A Kir. Törvényszék mellett
Telefonszám: 1004 és 1098.

*

Előnyös feltételek alapján
mindenféle
kölcsönt folyósít.

*

Betéteket elfogad
takarékkönyvecskére.

dön. Most jelent meg egy statisztika, amelynek adatai Szent Ferenc rendjének a Szentföldön végzett munkáját tartalmazzák. Eszerint magán a Szentföldön 21 templomot gondoznak a franciskánusok. A szentföldi kuszatódiának azonkívül 54 intézménye van a közeleső helyeken, amely 54 intézményben több plébánia, templom és kápolna foglaltatik. Fönntartanak azonkívül 41 elemi iskolát, amelyekben 3857 tanuló nevelkedik, három árvaházat, két nagyobb gyermekeknek való kollégiumot, 4 ipariskolát és nyolc zarándokházat. —

Ezeknek az intézményeknek legtöbbjét a világ minden részéről összegyűjtött alamizsnákból tartják fenn.

SZEGED VÁROS GŐZFÜRDŐ
és vízgyógyintézetének gyógyiszap osz-
talya a közel jövőben megnyílik. Rész-
tetés tájékoztatás a legközelebbi szá-
mban.

HA KÉSZPENZÁRON akar hat havi
részletre vásárolni, midtent megkaphat
a **Hermes** Iroda útján, Szeged, Somo-
gyi-utca 24. l. em.

Tiszta selyem férfi sál és kendő
legolcsóbban Szász Lajos, Kárász-u. 2.

A Szeged-belvárosi róm. kat. egyházközség elnökségétől.

Hirdetmény.

Egyházközségi szabályzatunk 54. §-a alapján közhírré tesz-
szük, hogy a folyó évi egyháziadó kivetési lajstrom hivatalos
helyiségünkben (Somogyi-uca 6. I. em.) közszemlére tétetett.

Jogában áll egyházközségünk minden tagjának azt hétköz-
napokon d.e. 9—1 óráig betekinteni s netáni észrevételét vagy
felelőbizetését 15 nap alatt hozzánk benyújtani.

Szeged, 1932. december hó 29.

RASKÓ SÁNDOR
egyházi elnök.

Gazdasági viszonyok az Egyesült Államokban

sem rózsásak, a munkanélküliség ott is elég nagy arányokat ölt, de azért az összeg, melyet fényűzési cikkekre költenek, nemhogy csökkenne, hanem inkább még növekedik. Az előttünk fekvő kimutatásból csak egy pár példát ragadunk ki: 1928-ban csak 3,842.000 dollárt költöttek selyemharisnyára és egyéb selyemfélére; ez a szám 1929-ben 5,765.000. Mulatóhelyeken 1928-ban csak 36.522.000 dollárt költöttek, 1929-ben ez a szám 67,780.000 dollárra emelkedett. A dohányzási adó, vagyis az anyagtermelők által fizetett adó 1929-ben 4,490.589,963 dollár. Talán példának ennyi is elég.

Csak olyan cégeknél vásároljunk,
melyek lapunkban hirdetnek.

A mákos bobajka

Irta: Kosáryné Réz Lola.

Tudja-e mindenki, mi az a mákos bobajka? Élesztős tészta, hosszú kolbászalakúra kisodorva, darabokra vágva s úgy megsütve. Ezzel azonban még nincs készen. Mikor az ünnepi vacsora ideje elérkezik, fel kell tenni főni egy fazék vizet, mikor aztán jól zubog, beledobálni a tésztát s mikor feljön, kiszedni lyukas kanállal. Ha van zsír, zsírba, ha van vaj, vajba, de legjobb, ha olvasztott mézbe keverjük, most aztán még törött mák kell hozzá, meg izlés szerint cukor. Ez az igazi karácsonyi étel. Mások ám egyenek sonkát, halat, akármilyen drága jó falatot, fenn a Felyidéken ez a műsor karácsonyfagyújtás, meg az éjféltől szentmise után: kolbászos káposztaleves, meg mákos bobajka.

Nagy szó volt, mikor Czesznák mérnökné először bízta a leányára, Matildkára, a karácsonyi bobajka készítését. Hivatalosan ettől a naptól számított a hajadon nagyleánynak. Van ez olyan fontos, mintha a doktorátust tette volna le.

Matildka izgatott volt, ami nem csoda. Maga szaladt le a városba élesztőért, megnézte Greguss péknél, de ott száraznak találta, bekukkantott Vakaresok úrhoz is, de végül mégis Varjúnénál vásárolt, az Alsópiacon. Ott látszott a legfrissebbnek. Lehet ugyan, hogy némi részrehajlást lehetett volna tapasztalni a dologban, ami annak tulajdonítható, hogy éppen az Alsópiacon szoktak volt álldogálni a praktikáns-diákok ilyen időtájt, délelőtt, ahelyett, hogy a professzorok előadásait hallgatták volna.

Matildka rózsaszínű arccal libegett végig a macskaköves utcán és úgy tett, mintha sem jobbra, sem balra nem nézne. Lehet, hogy nem nézett, de azért látott. Meglátta a nyurga Istókot, a tömzsi Pityut, de főleg a se nem nyurga, se nem tömzsi Kiss Gábort. Hanem el is öntötte nyomban a láng az arcát, mintha tűznél perzselte volna meg.

Ha ő meglátta Gábort, Gábor is meglátta őt. Jött is már eléje s emelte a sapkáját.

— Csókolom a kezét, Matildka. Már felkelt? Hová siet?

— Élesztőt megyek vásárolni, — hebegte Matildka, — mert ezidén én sütöm a bobajkát holnaputánra, a karácsonyi vacsora-hoz...

— Maga süti a bobajkát? — sóhajtott fel gyönyörűséggel

Gábor. — Jaj, de szeretnék kóstolni belőle. Adna-e egy kicsit nekem is?

— Hol lesz már maga akkor! — mondta felelet helyett Matildka. — Holnap délutánra minden fiú összecsomagol és hazautazik, karácsonyra csak az marad, akinek a rokonai is itt laknak.

— Nekem is laknak itt rokonaim, — mondta Gábor, mialatt megindult Matildka mellett a hegyoldali utacskán. — Hátha én sem utazom el.

— Igen ám, — emelte fel komolyra vált arccal a szemét Matildka, — de az édesanyja mit szólna hozzá? Nagyon rossz szul esne neki...

Gábor rápillantott oldalt a kislányra, aki hamar elfordította az arcoeskáját. Egy szót sem szólt.

Egyikük sem beszélt jó darabig. Matildka titkon nyelt néhányat, mert nagyon fájt a szive. Mindjárt, mikor az édesanyja megmondta neki, hogy ő csinálhatja a bobajkát, az volt az első gondolata: jaj, ha Gábor is ehetne belőle! És lám, most talán csak egy-két szavába, csábító pillantásába kerülne és itt maradna karácsonyra ez a fiú, hiába várná az édesanyját. De meg lehet ezt tenni? Még ha beleszakadna az ember szive, akkor sem. Mert vajjon, ha neki lesz fiaeskája egyszer, s az egy idegen leány miatt nem jönne haza karácsonykor, mikor pedig egész évben alig van otthon, mi lenne akkor? Soha meg nem bocsátaná... azaz ő talán igen... ő megértené, mi az, ha valaki valakit nagyon szeret. De Gábor édesanyja bizonyosan haragudna rá. Mindhalálig.

— Hazamenjek hát? — kérdezte a fiú félig titkolt mosolygással, amikor megálltak a vén ház boltozatos kapuja előtt.

— Ne szomorítsa meg az édesanyját, — felelte Matildka. — Boldog karácsonyt...

— Kezét csókolom, — köszönt el Gábor.

Matildka lopva utánatekintett a sötét kapualjból és felsóhajtott. Milyen könnyű szívvel megy el. Hogyan siet..... Egy cseppnyi meghatódottság nem volt a hangjában, pedig most vagy két hétig sem láthatják egymást.

Míg a bobajka tésztaját dagasztotta, egyre sóhajtozott Matildka. Hanem legalább gyönyörűen megkelt. Csak úgy dagadt ki a tálból, akár a túlságosan meleg érzelmek az ember szívéből.

Este későn feküdt le Matildka. El akart álmosodni. Nem akarta, hogy legyen ideje csak egy percig is eltűnődni rajta, mit csinál most Gábor? Merre jár? Gondol-e rá csak egyszer is majd karácsony alatt? Nem akart busulni Matildka. Érezte, hogy hálátlanság lenne, mikor olyan boldog karácsony lehet itthon, a hó gyönyörű fehéren hull, édesanyja megsúgta, hogy megvették már a prémet, amit úgy kívánt és ő maga sütötte a bobajkát is....

Jött a karácsonyeste.

A mákot jóelőre megtörték, a kolbászos leveshez elő volt készítve minden, hogy mire éjfélután majd hazajönnek, hamar be lehessen tálni a vacsorát. A bobajka rózsaszínűre sütve várakozott a konyhaasztalon egy szakajtóban, mellette nagy üveg méz. Matildka mégegyszer utánanézett a dolgoknak, aztán sietett be, mert közeledett a csodálatos, szívdobogtató pillanat, mikor megszólal a kis Jézus csengetyűje és be lehet menni a karácsonyfához.

Amint Matildka ott ült a sötétben a testvéreivel és ezt a pillanatot várta, Gáborra gondolt. De most nem szívfájdalommal. Hanem háladatossággal, boldogsággal, könyörgő áhitattal. Hogy történjen, amit a jó Isten akar, de Gábor hadd legyen mindig boldog, nagyon boldog.

Megszólalt a csengő. Matildka kézenfogta legkisebbik hugoskáját és beléptek a bűvös fénybe.

Még le sem csillapult az ujjongó zajongás, mikor döngve nyílt a ház kapuja odakint.

— A betlehemesek jönnek bizonyosan, — kiáltotta szelesen Matildka és már nyitotta is a szoba ajtaját. De hirtelen elállt a szava.

Odakint, a folyosón, Gábor állott egy idegen asszonysággal, meg egy kopasz úrral. Az idegen asszonyság bejött a szobába, egyenesen Ceszánké felé tartva.

— Eljöttünk, — mondta, — ha ugyan szívesen látnak, mert a fiam mondta, hogy ezidén Matildka főzi a bobajkát és talán megkinál minket is vele.

Az éjféli misén Matildka ült a pad legszélén, új prémjében, kis fehér kucsmájában és mellette állt összekulcsolt kézzel Gábor.

Hazafelé is együtt mentek. Tündéri volt az ég, az út, a karácsonyi éjszaka. És tündéri volt az egész világ. Még a konyha is, ahol Matildka kipirult arecal tett-vett. Persze, mikor javában halászta a fővő vízből a bobajkát, kijött Gábor segíteni.

A méz édes illata betöltött mindent és a vén ház, mintha régi karácsonyokról emlékezett volna magában, éppen ilyen boldog karácsonyokról ötven és száz év előtt... amikor Matildka nagyanyja és dédanyja főzték a bobajkát és a méz illata éppen ilyen édes volt...

Vajjon mikor lesz a Felvidék vén házainak újra boldog karácsonya?

Felelős szerkesztő vitéz MARIAFÖLDY MARTON dr.

A lapot szerkeszti és kiadja: BALOGH ISIVÁN dr.

Nyomja a Prometheus-nyomda.

Szeged, Dugonics-tér 12. Telefon: 23—29.